

KRUISWEG 2006

Voorganger: pastor Flohr
Lector: Ton Vermeulen
Spel: Jongerengroep de JoJo's (www.jojogroep.nl)
Koor: Incanto (www.incanto.info)
Kerk: Nicolaaskerk, Zoetermeer (www.nicolaasparochiezoetermeer.nl)

Teksten: Intercity Bestemming Pasen (www.intercitypasen.nl)
Kruisweg, Een weg van leven gaan, Abdij van Berne, 2005 (Statie 7 en 13)
Gedicht 'De Nacht' van Duco Vollebregt

Spel: vier treinpassagiers:
- een kunstenaar met schildersezal en de 11 statieposters;
- een snelle jongen met laptop / aktentas
- een jongere met MP3 en rugzak
- een vreemdeling met het grote kruis
Zij zijn op weg, weten van elkaar niet waarheen. Zitten samen in een coupé, kijken naar de wereld om zich heen, lezen wat, puzzelen wat.
Ze komen aan de Kruisweg voorbij, maar hebben het niet in de gaten. Ze zijn de onwetenden. Misschien willen ze het wel niet weten.
De treinreizigers beginnen ieder op zichzelf, krijgen halverwege even contact met elkaar (bij het eten en drinken), en verlaten weer ieder op zichzelf de trein aan het eind.

De gesproken tekst geeft de context van de scènes.
Een van de JoJo's leest de 'treinteksten'.

Voor de viering klaarzetten:
twee keer twee stoelen tegenover elkaar, voor het altaar, bij wijze van treincoupee.

[Regie-aanwijzing: 15.00 uur. De treinpassagiers gaan zitten. Tassen op de grond. De vreemdeling zet het kruis schuin tegen het altaar. De kunstenaar zet zijn schildersezal naast zich neer en gaat tekenen. Gedurende de hele treinreis doet de kunstenaar alsof z/hij tekent. Elke keer als er een statie genoemd wordt, legt de kunstenaar de desbetreffende statie op de schildersezal. Wel even oppassen: er ontbreekt een aantal staties. In dat geval de poster gewoon laten staan tot de volgende komt.]

Tekst Intercity p. 23

We kijken uit het raam en het landschap schiet dagenlang voorbij.
Op weg naar donderdag.
Ochtend, avond, nacht.
Af en toe een korte stop.
Nog drie nachtjes slapen, nog twee, nog één.

We dromen weg op het ritme van wielen op rails.
En de beelden van eht zondagse station vervagen.
Zo mooi als het begon...
Zo erg kan het toch allemaal niet worden?
Het kan niet waar zijn.

Wakker worden in de schemer.
Alweer.
Het lijkt hier wel altijd te schemeren.
Halfuister van onze gedachten.
De lichten in de wagon flitsen aan,
we wenden ons af van het raam,
pakken een boek en we lezen.

Nog drie nachtjes slapen, nog twee, nog één.

[De ratel klinkt. pastor + lector + misdienaars komen; koor stelt zich op.]

1. JEZUS WORDT TER DOOD VEROORDEELD

meditatie pastor

tekst lector

Een man wordt ter dood veroordeeld.
Vernederd, gevangen, gemarteld
op weg geslagen naar zijn – roemloos – einde
een man, zoals zovele mannen, vrouwen en kinderen

Hij neemt een boodschap voor ons mee
Voor als Hij aan de andere kant is:
'Dood ons niet. Verlaat ons niet. Vergeet ons niet.'
Met ons gebed op zijn rug gebonden
een pak op zijn hart
is Hij op weg gegaan

lied: **Uit de diepte roepen wij (allen)**

(t. Willem de Boer; Uit: *Een nieuwe morgen*, Uitg. Code Music, 2005)

2. JEZUS NEEMT HET KRUIS OP ZIJN SCHOULDERS

meditatie pastor

tekst lector

Hij beloofde ons vrede
Hij beloofde ons geluk
Hij beloofde ons stilte

Hij schreef een gedicht
en dat het niet rijmde
met ons leven
was niet erg
maar dat zijn woorden zouden sterven
dat was erg

lied: **Ik wil voor u belijden (allen)**

Tekst Intercity p. 35

[*Regie-aanwijzing: de treinpassagiers zitten, ieder doet zijn ding, beetje drinken uit een flesje, lezen, bladeren in een tijdschrift, sms-en, bellen, rommelen in je tas.*

Kruis nog steeds schuin tegen het altaar.]

Na de korte onderbreking doorgetreind.
Nog een nacht en weer een dag.
Doodmoe van het zitten en lezen,
flauw geworden van de chocoladerepen, gevulde koeken
en slappe koffie uit de restauratieweagen
verlangen we naar een eindpunt.
En als we dan eindelijk stoppen, vallen we stram uit de trein.
Honger, dorst!
Echt fris ruiken we niet meer.

Avond.
Een leeg station.
maar er lijkt op ons gerekend.
We kunnen ons oprispen en in de stationsrestauratie staat de tafel gedekt.
Kaarsen, witte lakens op tafels en genoeg brood en wijn voor iedereen.
Gelukkig maar.
Honger.

Toch rent er niemand op de tafels af,
niemand zoekt snel naar de beste plaatsen bij het raam.
We dralen en schuifelen wat op de drempel.

Waar zijn we?
Wie zit bij wie en waar moeten we het over hebben/

Er is nergens personeel.
Behalve Hij dan.
Hij zelf beheert de wasruimtes waar we ons kunnen opknappen
en Hij is kok en kelner tegelijk.
Hij moet ons bijna dwingen om naar binnen te gaan.
Iedereen voelt wel dat dit niet zomaar een gezellig etentje zal worden.

3. JEZUS VALT VOOR DE EERSTE MAAL ONDER HET KRUIS

meditatie pastor

tekst lector

We zien Hem vallen
maar ja, wat moet je doen?
'Als in een film', zullen we later zeggen
'Je kijkt, maar je kunt niks doen'
Wat zou je ook moeten doen?

We hebben het niet geweten
We hebben
- machteloos – toegekeken
toen Hij
toen de joden, de homo's, de zigeuners
toen Hij
toen de mannen van Sebrenica
toen Hij
toen de bommen vielen
toen Hij
toen de voorbijganger in de straat
toen Hij
toen dat aparte kind
toen Hij
we wisten het niet

lied: Die zegt god te zijn (Incanto)
(t. H. Oosterhuis; m. J. Belderbos. Uit: *Met nieuwe ogen*. ResponZ, 2002)

4. JEZUS ONTMOET ZIJN BEDROEFDE MOEDER

meditatie pastor

tekst lector

Uit ons midden
maakt zich een vrouw los
Gefluisterd gerucht krijgt vleugels:
'... zijn moeder, het is zijn moeder...'

Ze drukt Hem woordeloos aan de borst
zoals vroeger
Kust zoals vroeger
de pijn weg

Zij weet het
Zij heeft nooit de woorden gehad
maar zij heeft het altijd geweten

lied: 'Gods uitverkoren dochter' (allen)

5. SIMON VAN CYRENE HELPT JEZUS HET KRUIS DRAGEN

meditatie pastor

tekst lector

Kracht
Wie heeft de kracht
om Hem te helpen?

Ik niet

Niemand?
Jij daar!
Simon

Aangewezen vrijwilliger
Ze mosten hem dwingen
Uit zichzelf was hij nooit
uit zijn schaamte
naar voren gestapt

Later stond zijn naam in het boek
Dat-ie uit Cyrene kwam en alles
Hij is nog lang trots op geweest
die Simon

lied 'Uit de diepte roepen wij ' (allen)

6. VERONICA DROOGT HET AANSCHIJN VAN JEZUS AF

meditatie pastor

tekst lector

Troost
Wie heeft genoeg troost
om Hem te troosten?

Ik niet

Niemand?
Veronica

Vrijwilligster vrouw
Niemand hoeft haar te dwingen
uit haar schaamte naar voren te stappen

Losgewrongen uit haar medelijden
en gezien waar het zeer deed

Een natte doek
de koelte van troost
op een kapot gezicht
Een doe is al genoeg troost

Nooit in het boek gekomen
maar zij is er nooit rouwig om geweest
die Veronica

lied: 'Ogen' (Incanto)

t. H. Oosterhuis; m. Tj. Oosterhuis. Niet uitgegeven.

Tekst intercity p. 47

[Regie-aanwijzing: de treinpassagiers gaan staan zodra de tekst daartoe aanleiding geeft. Uitstappen, beetje lopen, trap af en op, beetje kijken.

De vreemdeling sjouwt het kruis.

Op het laatst gaan de treinreizigers op de grond zitten, n ver van elkaar (bij het tabernakel, op een van de misdienaarsbanken.

De vreemdeling zet het kruis tegen het altaar, blijft er bij staan, hangend tegen het altaar. De treinstoelen zijn leeg.]

Kom, we gaan, zegt Hij.
En we gaan.
Er gaat hier geen trein.
Er zijn zelfs geen bussen ingezet.
We gaan lopen vanaf het lege station.

met lood in de benen
en de moed in de schoenen
naast onze versgewassen voeten.
Kom, we gaan.

Struikelend door het donker van de koele avond.
Over heggen en hekken geklommen,
onze benen opgehaald aan de bramen.
Doodmoe van het reizen, eten, zware woorden en wijn
vallen we als zakken op de grond.
En nu?

7. JEZUS VALT VOOR DE TWEDE MAAL ONDER HET KRUIS

meditatie pastor

tekst lector

God, mijn God,
ik lig hier onder mijn kruis
ik roep tot U –
in diepten van mijn bestaan.

God, mijn God,
ik roep tot U –
in duisternis van niet meer weten

God, mijn God,
ik roep tot U –
in nachten van angst en twijfel.

God, mijn God,
ik roep tot U –
in dagen van onmacht en wanhoop

God, mijn God,
ik roep tot U –

uit de grond van mijn hart.

God, mijn God!

lied: 'Wie Jezus kelk wil drinken' (allen)

8. JEZUS TROOST DE WENENDE VROUWEN

meditatie pastor

tekst lector

Mannen huilen niet
Kunnen, mogen, willen niet
huilen niet

Vrouwen huilen
Drommen om Hem heen
in laatste troost
en zucht naar troost

Hij troost ze met een toekomst
erger dan zijn eigen lot
Huil niet om mij, huil om jezelf!

Zie de vrouwen van Jeruzalem
huilen om hun verloren kinderen
hun dode kinderen
hun uit elkaar gerukte kinderen

Zie de vrouwen van de Westbank
huilen om hun kinderen
hun doodgeschoten kinderen
hun doodgebombardeerde kinderen

De vrouwen van Bagdad
de vrouwen van New York
de vrouwen van Ramallah
de vrouwen van Jeruzalem
de vrouwen van...

Ze huilen allang niet meer om Hem

lied: De profundis (Incanto)
m. C. Fictoor, niet uitgegeven

9. JEZUS VALT VOOR DE DERDE MAAL ONDER HET KRUIS

meditatie pastor

tekst lector

Hoe vaak is Hij nu gevallen?
De tel kwijtgeraakt
Gewend aan het beeld
van een vallende man
op weg naar zijn einde

Opstaan en vallen
In die volgorde
kan het nooit lang meer duren

Geen schaduw meer
van de man die Hij was
van de mand die 'Hij-met-een-hoofdletter' was

En wij zonder schaduw
van de hoop die we in ons droegen

lied: 'Uit de diepte roepen wij' (allen)

tekst Intercity, p. 53

[Regie-aanwijzing: de treinpassagiers gaan langzaam staan, bewegen zich richting treinstoelen, dan een beetje gehaast. Gaan zitten, kijken niet naar elkaar maar naar de grond.]

Ochtendschemering
als we elkaar weer treffen op het perron van gisteravond.
De tafels in de restauratie zijn afgeruimd,
de afwas is gedaan
en er is geen spoor meer van een maaltijd of grote woorden.
De perronwacht gebiedt ons haast te maken.
Treinen horen op tijd te zijn.

We kijken elkaar niet aan.
Geen teken van begroeting.
We stappen in en gaan zo ver mogelijk van elkaar afzitten.
Schaamte.
Maar geen woorden.

10. JEZUS WORDT VAN ZIJN KLEREN BEROOFD

meditatie pastor

tekst lector

Ze kleden Hem uit
waarom eigenlijk?
Kan schaamte nog iets toevoegen aan zijn lot?

Dan kleden wij Hem wel
met een jas van medelijden
een broek van warme sympathie
een sjaal van mededogen
tegen de kou

maat het is de eenzaamheid
die hem het beste past
die Hem hult in het donkerste zwart

Naakt en roemloos
Zonder kleiding wordt iedereen anoniem
Zelfs 'de Zoon van'
herkennen we aan niets meer
Net zo naakt als wij

lied 'O Hoofd vol bloed en wonden' (allen)

11. JEZUS WORDT AAN HET KRUIS GENAGELD

meditatie pastor

tekst lector

Wie heeft ooit bedacht
om spijkers door iemands handen te slaan?
Of door zijn voeten?

Wie heeft ooit bedacht
iemand naakt te kijk te hangen
terwijl Hij langzaam sterft?

Maar
– eerlijk is eerlijk –
Er is wel erger bedacht

Daar hang je dan
droeve koning
Wie herkent je nog?

Daar hang je dan
tegen het licht
terwijl de nacht valt

lied 'Lied van een messias' (Incanto)

t. H. Oosterhuis; m. A. Arens. Uit: Met nieuwe ogen. ResponZ, 2002

Tekst intercity p. 53

[Regie-aanwijzing: de treinpassagiers kijken naar de grond.

Bij het woord 'Centraal Station' kijk je de kerk in alsof daar het perron is.

De vreemdeling stapt uit, met het kruis. Wandelt weg, met het kruis. Gaat richting tabernakel.]

De trein rijdt.
Langzaam.
Het is maar een klein stukje.
Stopt dan alweer.
Centraal Station, hartje stad.
Wie wil eigenlijk nog verder op deze reis?
Maar terug kunnen we ook niet.

Ik ben uitgestapt en over de rails het station uitgelopen.
De ochtendzon is nog koel.
De trein wacht tot vanmiddag
en ik ben baas over mijn eigen tijd.
Met de slaap en de herinnering aan afgelopen nacht
krampachtig nar de achtergrond gedrongen,
slenter ik door de oude straten
op zoek naar souvenirs en ansichtkaarten.
Ik wandel zijn dood tegemoet.
Maar hoe kan ik dat weten?

12. JEZUS STERFT AAN HET KRUIS

meditatie pastor

tekst lector

En
na al het gedonder
van scheurende aarde
en schreeuwende mensen
is het stil

Stil als een graf

stilte

13. JEZUS WORDT VAN HET KRUIS GENOMEN

meditatie pastor

tekst lector

Een gekleurde maan was de avond
de aarde geurde nog naar vroeger
het was levenloos stil
ook het verdriet bleef zwijgen
alleen het bloed had het een geheugen
toen hebben ze mij aangeraakt
voorzichtig strelend bijna
zoals de tranen van hun ogen
mijn gebroken lichaam wasten
wonden moesten wijken

het waren maar een paar mensen
zo was mijn wereld groot genoeg

lied: Jij bent dichtbij (Incanto)

t./m. B. Calame. Uit: 'Laat het maar zien', Code Music 2006.

Tekst intercity p.71

[Regie-aanwijzing: bij 'Wij strekken onze benen' gaan de overige treinpassagiers naar de vreemdeling met het kruis, bij het tabernakel.

Samen het kruis oppakken en voor het altaar zetten, schuin.

Daarna weer op de stoelen zitten.

Eerst de stoelen uit het gelid halen, en ongeordend ten opzichte van elkaar zetten.

Alles rustig, alsof je stijf bent van het lange zitten.]

Het is stil op het perron.

Geluid van vogels, maar ze hebben niets te zeggen.

Nog niet de aankomst van de lente hebben ze te melden.

Ze kletsen maar wat.

Het is dag, maar al dat licht voelt ongepast.

Het zou nacht hebben moeten blijven.

Treinen komen voorbij, van A naar B,

naar god-mag-wegen-waar-naartoe.

Zoals elke dag.

Mar die van ons staat doelloos stil.

Waar moet hij ook naartoe?

Welk reisdoel is er nog?

De deuren open, geen machinist te zien.

We strekken onze benen op het perron.

Hangen op de harde banken.

Kinderen spelen verveeld verstoppertje,

maar doen niet echt moeite.

Er wordt gerookt, al mag dat niet.
Gepraat, ook al heeft niemand zin in een gesprek.
Er valt zelfs niet te lezen.

Hoe laat gaan we verder?
De borden boven het perron zijn leeg.
Gaan we eigenlijk nog wel verder?

14. JEZUS WORDT IN HET GRAF GELEGD

meditatie pastor

tekst lector

Het is Nacht

verdwaald
verdwaald in de nacht

geen plaats in de herberg
geen plaats in de stad

geen lachende mensen
geen helpende hand
dwalend door het lege zwarte land
eens zo mooi, en fijn
nu leeg, grijs
het is nacht

de zon ging neer

vlaggen gestreken
poorten gesloten
met de laatste galm der kerkklokken
sterft
langzaam
de laatste hoop
alle licht gedoofd
van alle liefde beroofd
het duister daalt neer
nergens leven meer
doods
het is nacht

ik wacht
ik kan niets meer
de regen klettert neer
wolven huilen, ver weg
de bliksem vlamt
door schrik verlamd
blijf ik staan
ik kijk omhoog
zoekend
achter door storm voortgejaagde wolken
naar God

Stilte

*De treinpassagiers breken op: opstaan, tassen pakken, door het middenpad naar buiten.
Het kruis blijft schuin tegen het altaar staan.
De misdienaars en de voorgangers gaan naar de sacristie.
Het koor gaat weg.
De ratel klinkt.*